

Remissvar – SOU 2024:9 Utvecklat samarbete för verksamhetsförlagd utbildning – långsiktiga åtgärder för sjuksköterskeprogrammen

Sveriges Arbetsterapeuter har tagit del av betänkandet SOU 2024:9 Utvecklat samarbete för verksamhetsförlagd utbildning – långsiktiga åtgärder för sjuksköterskeprogrammen.

Sveriges Arbetsterapeuter organiserar den absoluta majoriteten arbetsterapeuter i yrkesverksam ålder i Sverige. Vi tillvaratar och driver arbetsterapeutens yrkesmässiga och fackliga intressen. Med en hög representativitet kan vi som organisation föra arbetsterapiens och arbetsterapeuters talan i Sverige och internationellt. I remissvaret lämnar vi synpunkter på det förslag som specifikt berör arbetsterapeuters VFU.

Utredningens uppdrag har varit att på kort och lång sikt öka tillgången till platser där studenter i sjuksköterskeutbildningen kan genomföra verksamhetsförlagd utbildning för att tillgodose behovet av fler utbildningsplatser. Ett antal hinder identifieras med förslag på åtgärder för att motverka dessa.

En av de beskrivna åtgärderna handlar om förslag om ett nationellt avtal för vårdvetenskaplig utbildning, lärande och forskning (VULF) för sjuksköterskeutbildningen. Utredningen menar att ett sådant avtal skulle bidra till att skapa fler platser för verksamhetsförlagd utbildning av god kvalitet. Förslaget är konstruerat för att i framtiden kunna omfatta fler hälso- och sjukvårdsutbildningar. Förslaget är som det nu är beskrivet sjuksköterskespecifikt.

Vad Sveriges Arbetsterapeuter kan se kan VULF-avtal öka möjligheter för VFU för fler professioner än sjuksköterskor. Det är dock en risk att mindre utbildningar, vilket gäller för arbetsterapeuter, riskerar att deras behov av VFU-platser inte uppmärksammas på samma sätt som för den större gruppen sjuksköterskor. Arbetsterapeuter har även behov av VFU-platser inom andra former av verksamhet än vad sjuksköterskor har. Det gäller exempelvis VFU-platser inom arbetsrehabilitering, elevhälsa och andra arenor. I den delen ser vi inte att ett sådant VULF-avtal skulle stärka möjligheten till VFU för exempelvis arbetsterapeuter.

Det kan finnas positiva delar med förslaget om VULF-avtal. Att det tas fram generella avtal skulle exempelvis kunna stärka nära geografiskt samarbete mellan

hälso- och sjukvården och utbildningen. Statlig ersättning är också positivt, och grundanslag behöver alla utbildningar få. Vi kan också se att det skulle kunna stärka harmoniering av villkor när det gäller ersättning och att skapa mer hållbara förutsättningar för VFU.

Däremot ser vi en mycket stor risk att en liten yrkesgrupp försvinner bland den stora mängden. Att matcha tillgång och efterfrågan kan vara lättare att göra på arbetsterapeutprogrammen, som numerärt har färre studenter, än på program som har mycket större volymer studenter, som sjuksköterskeprogrammen. Som det i dag är har VFU-samordnarna på lärosäten för arbetsterapeuter bra kännedom om var arbetsterapeuter finns i regioner och kommuner. Risken är stor att det i en stor administrativ apparat inte finns den kännedomen om lokala förutsättningar.

För arbetsterapeutprogrammen är det också en nackdel med ett VULF-avtal eftersom vi inte enbart har VFU inom regioner och kommuners hälso- och sjukvård, utan även inom andra sektorer, exempelvis inom arbetsinriktad rehabilitering och elevhälsa.

Det är även en risk att den flexibilitet som i dag råder begränsas. Så länge inte studentantalet för arbetsterapeutprogrammen är större, så klarar lärosätena av VFU bra. Det finns även en risk att distansutbildningars möjligheter att teckna egna separata avtal med verksamheter i andra regioner inte möjliggörs annat än där regionala avtal finns.

Sammantaget kan det föreslagna VULF-avtalet innebära såväl fördelar som nackdelar när det gäller ökad möjlighet för VFU för arbetsterapeuter. För att säkerställa den viktiga kompetensförsörjning som är nödvändig framöver behöver fler arbetsterapeuter utbildas och fler VFU-platser säkras. Därför blir fortsatt flexibilitet viktigt så att inte generella avtal skapar hinder för det.

Ida Kåhlin
Förbundsordförande